

การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเพื่อเยาวชน

Creating Tourism Camp for Youth

Krittika Sainaratchai
Komsit Kianwatana
Srinakharinwirot University

บทคัดย่อ

การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเพื่อเยาวชนเป็นกิจกรรมของนันทนาการกลางแจ้งที่เหมาะสมแก่การเข้าร่วมของเยาวชนในช่วงเวลาว่างที่จะช่วยเสริมสร้างความรู้ ประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว ทัศนศึกษาประเภทค่ายพักแรมที่เยาวชนไม่เพียงแต่เดินทางไปศึกษาหาความรู้ และได้รับประสบการณ์จากการเข้าถึงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีแล้ว เยาวชนยังได้เรียนรู้และปรับตัวในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น การฝึกความรับผิดชอบ ความสามัคคี การเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ รวมไปถึงกิจกรรมหลากหลายรูปแบบที่ช่วยในการพัฒนาองค์รวมของเยาวชนทั้งทางด้านกายภาพ จิตใจ อารมณ์ สังคม จิตวิญญาณ ให้กับเยาวชนให้มีความพร้อม มีความรู้ ความสามารถถูกปลูกฝังให้มีความคิด มีคุณธรรม จริยธรรม และเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีคุณภาพในอนาคต

คำสำคัญ : ท่องเที่ยว ค่ายพักแรม เยาวชน

Abstract

The tourism camp is deemed as one of outdoor recreation activities apposite for youth. The activity helps in broadening the youth's knowledge horizon as well as enhancing their experiences through tourism camp field trips which entices them not only to become exposed to more knowledge and experiences pertaining to natural resources, natural environment, arts and cultures, and traditions, but also to learn how to adapt themselves in order to behave and treat other people at the same time. Strengthening their sense of responsibility, unity, leadership and being a good follower through various activities can help to develop.

Keywords : tourism, camp, youth

บทนำ

การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเพื่อเยาวชนเป็นกิจกรรมนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่เหมาะแก่การเข้าร่วมของเยาวชนในช่วงเวลาว่างที่จะช่วยเสริมสร้างความรู้ ประสบการณ์ทางการท่องเที่ยว การศึกษาอย่างสร้างสรรค์ที่เกิดจากการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม การใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเยาวชน ดังความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมท่องเที่ยวทัศนศึกษาประเภทค่ายพักแรมกับเวลาว่างของเยาวชนที่ว่า “กิจกรรมค่ายพักแรมนี้จะช่วยให้เวลาว่างของเยาวชนมีคุณค่า มีคุณภาพ และมีความหมายต่อชีวิตของเยาวชนเป็นอย่างยิ่ง เพราะค่ายพักแรมนั้นสามารถให้อุปนิสัยใจคอที่ดี ความรับผิดชอบ การปรับตัว ตลอดจนความรู้ และประสบการณ์ใหม่ๆ ให้แก่เยาวชนได้เป็นอย่างดียิ่ง ฉะนั้นค่ายพักแรม จึงมีบทบาทสำคัญในการอุดช่องว่างระหว่างเยาวชนกับเวลาว่างได้เป็นอย่างดี” (Thaneerath, J., 1970; Yimraksa, C., 2007) กิจกรรมท่องเที่ยวทัศนศึกษาประเภทค่ายพักแรมสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องนันทนาการค่ายพักแรมที่กล่าวไว้ว่า “ค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่จะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนทางด้านการปรับตัว และความสามารถทางสังคม ด้านสุขภาพและสมรรถภาพ ด้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ด้านการสร้างความมั่นใจและความภูมิใจในตนเอง และด้านมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง” (Karnjanakit, S., 2014) ทั้งยังช่วยในการพัฒนาองค์รวมของเยาวชนทั้งทางด้านกายภาพ จิตใจ อารมณ์ สังคม จิตวิญญาณ ให้กับเยาวชนให้มีความพร้อม มีความรู้ ความสามารถ ถูกปลูกฝังให้มีความคิด มีคุณธรรม จริยธรรม และเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีคุณภาพในอนาคต

ปัจจุบันกิจกรรมท่องเที่ยวทัศนศึกษาประเภทค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมอย่างมากทั้งในสถาบันการศึกษา องค์กรเอกชน และองค์กรทางศาสนา หนึ่งหน่วยงานจะมีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวทัศนศึกษาประเภทค่ายพักแรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (Rongkankaew, W., 2006) ผู้เขียนจึงเล็งเห็นความสำคัญของกิจกรรมท่องเที่ยวทัศนศึกษาประเภทค่ายพักแรมเพื่อเยาวชน ผู้เขียนจึงสรุปและวิเคราะห์การจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวทัศนศึกษาประเภทค่ายพักแรมเพื่อเยาวชน เพื่อเป็นการส่งเสริมและเพื่อเป็นข้อมูลให้แก่ผู้ที่สนใจกิจกรรมท่องเที่ยวทัศนศึกษาประเภทค่ายพักแรมเพื่อเยาวชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเพื่อเยาวชน
2. เพื่อนำเสนอขั้นตอน หลักการ คุณค่าและประโยชน์ที่เยาวชนจะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเพื่อเยาวชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเพื่อเยาวชนจากหนังสือ งานวิจัย และอินเทอร์เน็ตด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วจึงแยกแยะรายละเอียดของเนื้อหา ข้อมูล นำมาจัดลำดับ จัดขอบเขตของเนื้อหา ข้อมูล เพื่อให้ทราบความสัมพันธ์ สามารถตีความ อธิบาย และแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวเรื่อง หัวข้อย่อยได้อย่างมีระบบ และครบถ้วน

ประวัติค่ายพักแรมในประเทศไทย

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้เขียนได้สรุปวิวัฒนาการค่ายพักแรมของประเทศไทย (Thanerath, J., 1970) ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2454 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งกองลูกเสือป่าขึ้นโดยมีพระราชประสงค์ที่จะฝึกอบรมให้คนไทยมีความรู้รักสามัคคี มีความรักชาติ รู้จักการป้องกันประเทศ เป็นคนมีมนุษยธรรม รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม และประเทศชาติ โดยค่ายพักแรมกองลูกเสือป่า นับเป็นค่ายพักแรมที่มีการจัดระเบียบแบบแผนค่ายแรกของประเทศไทย หลังจากนั้นพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพิจารณาเห็นว่ากองลูกเสือป่าได้จัดตั้งมั่นคงแล้วจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกองลูกเสือไทยพักแรมขึ้นที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวงเรียกว่า กองลูกเสือกรุงเทพฯ ที่ 1 ต่อมาได้นำลูกเสือออกค่ายพักแรมเป็นประจำ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จึงเป็นที่มาของค่ายพักแรมลูกเสือในโรงเรียน

ในปี พ.ศ. 2497 เป็นช่วงที่เกิดการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมในสถานศึกษาโดยเริ่มต้นจากโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ผลิตครูพลศึกษาให้มีความรู้ทางวิชานันทนาการ โดยได้จัดไว้เป็นกิจกรรมนันทนาการสาขาหนึ่ง การนำวิชาค่ายพักแรมมาสอนในระยะต้น ส่วนใหญ่เป็นค่ายพักแรมแบบลูกเสือ ต่อมาเมื่อโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษาได้เปลี่ยนเป็นวิทยาลัยพลศึกษา ซึ่งมีอาจารย์ที่จบการศึกษามาจากต่างประเทศเข้าฝึกสอนเนื้อหาในรายวิชาจึงเปลี่ยนแปลงและโน้มเอียงไปทางค่ายนันทนาการมากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2502 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดสอนวิชาพลศึกษามากขึ้น และได้เปิดสอนวิชาค่ายพักแรมขึ้นโดยกำหนดให้นิสิตที่ศึกษาวิชานี้จะต้องออกค่ายพักแรมภาคปฏิบัติด้วย ปัจจุบันมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้เปิดสอนวิชานันทนาการโดยให้มีการจัดค่ายพักแรมมากขึ้น เช่น คณะสาธารณสุขศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งสาขาวิชาที่เปิดสอนเหล่านี้ต่างก็ได้นำความรู้ในการจัดค่ายพักแรมที่เป็นระเบียบแบบแผนมาใช้เป็นหลักในการสอนทั้งสิ้น

ต่อมาค่ายฤดูร้อนสำหรับเด็กและเยาวชน กองบริการชุมชน กรมประชาสงเคราะห์ได้ริเริ่มการจัดค่ายฤดูร้อนสำหรับเด็กและเยาวชนในปี พ.ศ. 2506 โดยมีจุดประสงค์เพื่อทดลองและดูความต้องการของเด็กและเยาวชนที่มีต่อกิจกรรมค่ายพักแรม แต่เนื่องจากขาดเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์จึงได้จ้างนิสิตจากมหาวิทยาลัยมาเป็นผู้นำกิจกรรมค่ายพักแรม และที่ปรึกษาของค่ายในด้านต่างๆ ผลการทดลองนับว่าได้ผลดีพอใช้แม้ว่าจะขาดเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์แต่ก็เป็นารเริ่มต้นจัดค่ายพักแรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่ดีเป็นครั้งแรก

สมาคม วาย เอ็ม ซี เอ (YMCA) หรือยุวคริสเตียนสมาคม เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการนันทนาการและบริการอื่นๆ แก่เด็กและเยาวชน ในส่วนของการจัดค่ายพักแรมสำหรับเด็กและเยาวชนได้ถูกจัดขึ้นเป็นครั้งแรกที่อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ค่ายพักแรมวาย เอ็ม ซี เอ นับได้ว่าเป็นค่ายพักแรมที่มีการจัดระเบียบแบบแผนตามหลักการเป็นค่ายพักแรมแห่งแรกของประเทศไทย

ในปี พ.ศ. 2510 ค่ายพักแรมของยุวกาชาด กรมพลศึกษาได้เริ่มตั้งค่ายพักแรมถาวรของยุวกาชาดในที่ดินที่ได้รับบริจาคตั้งอยู่ที่แขวงบางแค เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ 2 ไร่ มีชื่อเรียกว่า “ศูนย์กิจกรรมยุวกาชาด ผิน แจ่มวิชาสอน” เพื่อใช้เป็นสถานที่ฝึกอบรมผู้นำยุวกาชาดและเป็นสถานที่อยู่ค่ายพักแรมของยุวสมาชิกรับได้ว่า เป็นค่ายพักแรมที่ถาวรและทันสมัยสำหรับกิจกรรมของยุวกาชาดครั้งแรกของ

ประเทศไทย

การจัดค่ายมีวัตถุประสงค์โดยทั่วไปเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือประสบผลสำเร็จที่กำหนดไว้แต่กิจกรรมค่ายมีลักษณะเฉพาะ คือ เน้นกิจกรรมที่ไม่หยุดนิ่ง เน้นจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้จากการเข้าค่ายดังกล่าวที่ว่า “To teach not to learn to double up not to gain” ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ล้ำค่าที่เยาวชนจะได้รับจากการมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม

วัตถุประสงค์หลักของการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม

การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมนั้นมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมช่วยสร้างโอกาสให้เยาวชนได้รับความสุข สนุกสนาน ทำลายผ่านกิจกรรมนั้นหนทางการหลากหลายรูปแบบ รวมไปถึงกิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมผจญภัยที่เน้นความปลอดภัย โดยการกำกับดูแลของผู้ชำนาญการด้านกิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมผจญภัย
2. กิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมช่วยพัฒนาสมรรถภาพทางด้านร่างกาย สุขอนามัย ความคิดอย่างสร้างสรรค์ ความอิสระเสรี และความผ่อนคลาย
3. กิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมช่วยพัฒนาการปรับตัวตามสถานการณ์ตามธรรมชาติในด้านความรู้สึกการเป็นส่วนหนึ่ง การมีส่วนร่วม การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีของมนุษย์กับธรรมชาติในแง่การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
4. กิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมช่วยส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการพัฒนาคุณค่าทางด้านจิตใจ ให้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ มีความเมตตา มีความรัก ความเข้าใจ การรับฟัง และการยอมรับความเป็นบุคคลที่ต้องอยู่ในศีลธรรม กฎระเบียบ และวัฒนธรรมของประเทศชาติ
5. กิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมช่วยส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านความรู้และประสบการณ์ที่ดีจากการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม และกิจกรรมนันทนาการประจำปี
6. กิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมช่วยพัฒนาเยาวชนเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น เข้ากับสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม เน้นความเป็นประชาธิปไตย การให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมด้วยความเข้าใจและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

หลักการบริหารจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม

การบริหารจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมมีกระบวนการเหมือนกับการบริหารจัดการกิจกรรมทั่วไป แต่ลักษณะกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเฉพาะ คือ กิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมช่วยในการส่งเสริมและสนับสนุนภาวะผู้นำ ผู้ตาม การทำงานร่วมกัน เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมคุณค่าของบุคคล การเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม คุณค่า ค่านิยม และการดำรงชีวิต ซึ่งผู้จัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมควรมีแนวทางที่เป็นหลักการบริหารจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. การทำงานร่วมกัน และการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ค่ายพักแรมเพื่อให้กิจกรรมมีความหมายและสื่อความหมายได้มากยิ่งขึ้น
2. การสร้างบรรยากาศที่ดี เพื่อช่วยในการจูงใจให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ความร่วมมือกัน

ระหว่างบุคคล และกลุ่มบุคคล เพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกัน

3. การกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ให้การดูแลเอาใจใส่ในการปฏิบัติมากยิ่งขึ้น ปฏิบัติกับทุกคนด้วยความเท่าเทียมกัน และมีความยุติธรรม เน้นการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกัน

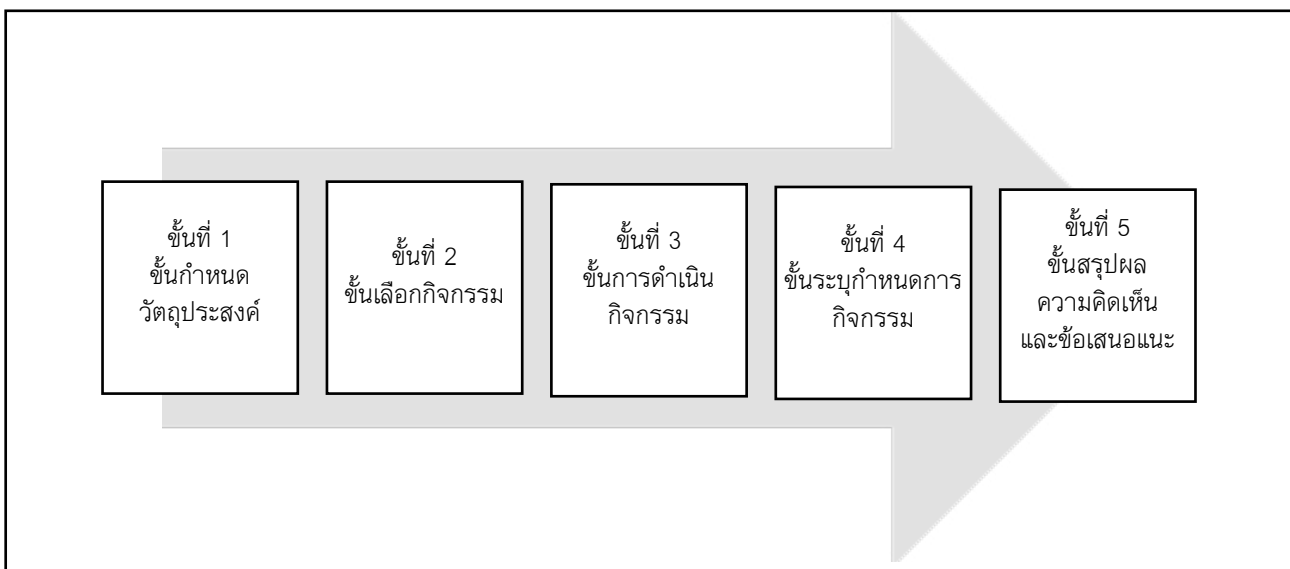
4. การกระตุ้นส่งเสริมให้มีการพัฒนาของบุคคล ทั้งการแสดงออก ความท้าทายจากการเข้าร่วมกิจกรรมที่ช่วยในการสร้างประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้น และประทับใจ

5. ช่วยส่งเสริม และทำให้เจ้าหน้าที่ตระหนักถึงความสำคัญของภาระหน้าที่ของตนในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม มีความตั้งใจทำงาน และแสดงศักยภาพออกมาได้อย่างเต็มที่

6. ช่วยส่งเสริมให้ทุกคนรู้สึกถึงความรัก ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมั่นคง และการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเพื่อเยาวชน

จากการรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้เขียนได้ประยุกต์กับหลักการบริหารจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม (Gulthawatvichai, T., 2011) และหลัก POSDCoRB (Gulick, L., 1937) เข้าด้วยกัน จึงสามารถอธิบายกระบวนการเพื่อการปฏิบัติในการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวทัศนศึกษาประเภทค่ายพักแรม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเพื่อเยาวชน

ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเพื่อเยาวชน ผู้จัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมต้องมีการวางแผน การตัดสินใจ การกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน แล้วกำหนดเป้าหมายเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความเข้าใจตรงกันถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันในการเข้าร่วมกิจกรรม เพราะเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และต้องเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ลักษณะของกิจกรรมทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต้องเรียนรู้ในการ

อยู่ร่วมกัน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน และการปรับตัวมากยิ่งขึ้น ทุกคนจึงต้องทำความเข้าใจ และยอมรับซึ่งกันและกัน เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง

ขั้นที่ 2 ขั้นเลือกกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม นอกจากการเลือกกิจกรรมจะต้องทำการเลือกกิจกรรมตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายแล้ว กิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมยังมีลักษณะเฉพาะ คือ ต้องเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการใช้ชีวิตร่วมกันกับผู้อื่นจึงจำเป็นต้องสอดแทรกกิจกรรมการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การประสานงาน และความร่วมมือในการทำงานร่วมกันอีกด้วย นอกจากนี้ควรเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นทั้งในเรื่องทรัพยากรทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ของสถานที่ที่ตั้งค่ายพักแรม รวมไปถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น ชุมชนนั้นๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นการดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมต้องมีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า ดังนี้

3.1 การเตรียมกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม ต้องมีการกำหนดงบประมาณ กำหนดจำนวนบุคลากร แปรผันตามจำนวนเยาวชน เลือกขนาดและสถานที่ตั้งค่ายพักแรม มีการสำรวจเส้นทาง ยานพาหนะที่ใช้สำหรับการเดินทาง ที่พักแรม อาหารและเครื่องดื่ม โปรแกรมหรือกำหนดการ การเตรียมตัว ยาสามัญประจำบ้าน การประกันอุบัติเหตุ ของรางวัลและของที่ระลึก วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในค่ายพักแรม สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่ครบถ้วน (Jaitiang, P., 2011) ผู้เข้าร่วมในการทำกิจกรรม และเอกสารสำหรับผู้เข้าร่วม เช่น ข้อมูลที่พักแรม ข้อมูลการเดินทาง รายละเอียดเกี่ยวกับชุมชน และหนังสือขออนุญาตจากผู้ปกครอง

3.2 วิธีการจัดค่ายพักแรม ดังนี้ การปฐมนิเทศ การกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย โปรแกรมหรือกำหนดการ การเตรียมตัว ระเบียบในการจัดค่ายพักแรม มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน การจัดแบ่งกลุ่ม กำหนดการนัดหมายในการเดินทาง เส้นทางในการเดินทาง ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง กิจกรรมระหว่างการเดินทาง กิจกรรมภายในค่ายพักแรม โดยอาจเป็นกิจกรรมตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย กิจกรรมสื่อความหมาย กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมที่เน้นการอยู่และทำงานร่วมกัน กิจกรรมที่ศึกษาเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตชุมชน กิจกรรมการพัฒนาที่ตั้งค่ายพักแรมและชุมชน รวมไปถึงการสรุปและประเมินผลกิจกรรมแต่ละกิจกรรม การสรุปประเมินผลรวมการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพื่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมในครั้งต่อไป

3.3 การจัดการงบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม โดยพิจารณารายละเอียดของวิธีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม โดยนำรายละเอียดของกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมที่จัดนำมาเป็นแนวทางในการวางแผน การกำหนด การควบคุม การจัดหา การจัดสรร และการบริหารจัดการทางการเงิน บัญชี และงบประมาณในการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเพื่อให้การจัดการงบประมาณมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุด

ขั้นที่ 4 ขั้นระบุกำหนดการการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม การระบุกำหนดการการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเป็นการกำหนดการปฏิบัติงาน หรือการดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมตั้งแต่เริ่มต้นจนจบค่าย โดยต้องทำการเลือกวิธีการดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมที่ดีที่สุด และปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย เพื่อให้การดำเนินงาน

ประสบความสำเร็จมากที่สุด โดยลักษณะของกำหนดการการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายการนำไปใช้ของผู้ใช้ว่าจะใช้สำหรับผู้ใช้เป็นขั้นตอนตามเวลาทั้งหมดสำหรับทุกคนหรือกำหนดการเฉพาะกิจกรรม ได้แก่ กำหนดการพิธีเปิด-ปิดค่าย การปฐมนิเทศ กิจกรรมนันทนาการ กิจกรรมให้ความรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมเดินทางไกล กิจกรรมผจญภัย กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเล่นรอบกองไฟ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมมหรหรรณีกีฬา (Pothong, S., 2006) ซึ่งกำหนดการเฉพาะกิจกรรมจะเป็นการกำหนดการย่อยๆ ของการดำเนินการค่ายพักแรมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม จะเป็นผู้กำหนดนำเสนอให้ทุกฝ่ายพิจารณาร่วมกันก่อนนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยและประสบความสำเร็จตามความคาดหวัง

ส่วนประกอบกำหนดการการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม ได้แก่ ชื่อกิจกรรมค่าย กำหนดการโปรแกรมกิจกรรมตามช่วงเวลา ผู้รับผิดชอบกิจกรรมหรือผู้ดำเนินการค่าย กำหนดเวลาตามขั้นตอนกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ข้อเสนอแนะและสิ่งจำเป็นสำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม

ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปผล ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

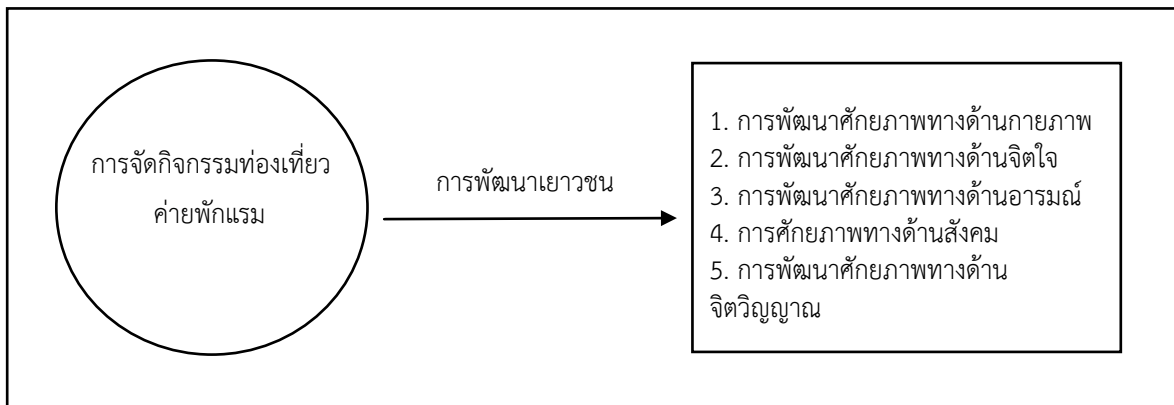
ในขั้นตอนนี้ควรให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการสรุปการดำเนินการค่ายพักแรม ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมในครั้งต่อไป โดยควรจัดทำเป็นเอกสารเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งการรายงานการใช้งบประมาณ โดยการสรุปการดำเนินการของกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมจะต้องครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1. กระบวนการการดำเนินการกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม
2. กิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมนันทนาการ การท่องเที่ยว กิจกรรมทัศนศึกษา กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมเกม กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมผจญภัย และกีฬา รวมถึงกิจกรรมในส่วนของพิธีการต่างๆ เช่น พิธีเปิด จนถึงพิธีปิด
3. บุคคลทุกฝ่ายที่ผู้จัดดำเนินการ ผู้ดำเนินและควบคุมแต่ละกิจกรรม และผู้เข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม
4. สรุปการเงิน บัญชี และงบประมาณ รวมไปถึงรายรับ รายจ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการดำเนินการเรื่องสรุปบัญชีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรม

การสรุปผลเป็นภาพรวมของการดำเนินการกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมและประเมินผลควบคู่กันไป ดังนั้นการจะได้ข้อสรุปต้องเป็นไปตามหลักการวัดผลและการประเมินผลซึ่งจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงของการทำเป็นข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมในครั้งต่อไป

คุณค่าและประโยชน์ของการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมต่อการพัฒนาเยาวชน

ผู้เขียนได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์คุณค่าและประโยชน์ของการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมต่อการพัฒนาเยาวชนจากแนวคิดของเรื่องค่ายพักแรม (Karnjanakit, S., 2014) และแนวคิดเรื่องการใช้เกมเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน (Susoarat, P., 2002) ซึ่งสามารถสรุปสิ่งที่ได้รับจากค่ายพักแรมรายด้าน ดังนี้

คุณค่าและประโยชน์ของกิจกรรมท่องเที่ยวทัศนศึกษาประเภทค่ายพักแรมต่อการพัฒนาเยาวชน

1. การพัฒนาศักยภาพทางกายภาพ (Physical Potential Development) การจั้ดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมจะส่งเสริมคุณภาพของชีวิตของเยาวชนด้วยกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านกายภาพที่ทางค่ายได้จัดไว้ให้ เช่น การรับประทานอาหารเช้าที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ การพักผ่อนที่เพียงพอ มีการให้ช่วยเหลือในเรื่องข้อจำกัดในเรื่องของกิจกรรมทางกาย เน้นให้เยาวชนได้ลงมือปฏิบัติจริงมากกว่าการนั่งชมเพียงอย่างเดียว

2. การพัฒนาศักยภาพทางจิตใจ (Mental Potential Development) การเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมจะสามารถพัฒนาเยาวชนได้มากกว่าการเรียนรู้ในชั้นเรียน เพราะได้พบเจอกับสถานการณ์จริง และได้ลงมือปฏิบัติจริง และได้เรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดความสามารถในการแยกแยะได้อย่างชัดเจนว่าอะไรเป็นเรื่องจริง หรืออะไรเป็นสิ่งที่ชวนเชื่อ อีกทั้งเยาวชนมีโอกาสอย่างแท้จริงในการวางแผน การเลือก การตัดสินใจร่วมกันในสิ่งที่ตนปรารถนา เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งยังสามารถมองเห็นตัวเองได้จากกลุ่มหรือจากพี่เลี้ยง จากความคิดเห็นการวิเคราะห์ของผู้นำ เพราะคล้ายกับการส่องกระจกเงาตนเองว่าควรปรับปรุงในมุมใดบ้าง ทำให้เกิดการรับฟัง การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3. การพัฒนาศักยภาพทางด้านอารมณ์ (Emotion Potential Development) โดยปกติเยาวชนจะต้องการรับรู้ในการกระทำของผู้อื่น การได้รับความรัก การได้รับการยอมรับ และการเข้าใจบุคคลอื่น การเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเป็นทางเลือกหนึ่งที่ช่วยทำให้เยาวชนประสบผลสำเร็จในด้านอารมณ์ เช่น การรับรู้ความรู้สึกของบุคคลอื่นและกลุ่ม การมีอิสระทางความคิด ตลอดจนความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การได้รับการยอมรับ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสำเร็จที่ได้รับจากทั้งกลุ่มของตนเองและกลุ่มอื่น

4. การพัฒนาศักยภาพทางด้านสังคม (Social Potential Development) บุคคลในสังคมต้องมีความเข้าใจบุคคลทั้งในกลุ่มตนเองและกลุ่มอื่นๆ ด้วย การอยู่ร่วมกันในสังคมและในค่ายพักแรมต้องยึดถือหลักประชาธิปไตยในการอยู่ร่วมกัน เพราะฉะนั้นการจั้ดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เยาวชนเรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขการเข้าใจผู้อื่น และเคารพสิทธิของบุคคลอื่น ผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่ทางค่ายจัดให้

5. การพัฒนาศักยภาพทางจิตวิญญาณ (Spiritual Potential Development) โดยปกติแล้ว

เยาวชนจะถูกปลูกฝังให้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ อ่อนน้อมถ่อมตน แต่สังคมจะสอนและหล่อหลอมให้พฤติกรรมเยาวชนที่บริสุทธิ์ลดน้อยลง การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมจะมีกิจกรรมที่สอดแทรกความรู้ และปลูกฝังเยาวชนให้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือบุคคลอื่น อ่อนน้อมถ่อมตน ทั้งยังมีกิจกรรมที่สอนในเรื่องของความงาม ความจริง และสิ่งต่างๆ ตามขั้นตอนที่ทำให้เกิดความซาบซึ้งทางธรรมชาติของบุคคลและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

จากงานวิจัยของชาตรี ยิ้มรักษา (Yimraksa, C., 2007) พบว่าเยาวชนที่มาเข้าร่วมการจัดกิจกรรมนันทนาการท่องเที่ยวในค่ายพักแรมเยาวชน เยาวชนจะได้รับการพัฒนาในด้านต่างๆ มากยิ่งขึ้นหลังเข้ารับการเข้าร่วม โดยเฉพาะการพัฒนาทางด้านร่างกายและด้านสังคมมากกว่าด้านอื่นๆ โดยในด้านร่างกาย เยาวชนจะได้พัฒนาในด้านการดูแลรักษาความสะอาด บุคลิกภาพของเยาวชน และการมีร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ ส่วนในด้านสังคมเยาวชนจะได้พัฒนาในด้านการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น ชอบที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของการอยู่ค่าย รองลงมาคือด้านจิตใจและอารมณ์ โดยในด้านจิตใจ เยาวชนจะได้พัฒนาในด้านการสนใจในกิจกรรมต่างๆ รู้จักแบ่งปัน และมีความริเริ่มในการสร้างมิตรภาพ ส่วนในด้านอารมณ์เยาวชนจะได้พัฒนาในด้านการพูดจาสุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ มีเหตุผล และการรู้จักให้อภัยผู้อื่น

บทสรุป

ค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมหนึ่งของนันทนาการกลางแจ้งที่มีประวัติความเป็นมายาวนานสืบเนื่องมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งลักษณะของกิจกรรมเหมาะสมแก่การส่งเสริมให้กับเยาวชนได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมในเวลาว่างเนื่องจากค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย โดยการบริหารจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมมีลักษณะเฉพาะ คือ ช่วยในการส่งเสริมและสนับสนุนภาวะผู้นำและเน้นที่กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ช่วยในการส่งเสริมคุณค่าทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของเยาวชน โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเพื่อเยาวชนสามารถแบ่งได้เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นกำหนดวัตถุประสงค์ ขั้นเลือกกิจกรรม ขั้นการดำเนินกิจกรรม ขั้นระบุกำหนดการกิจกรรม และขั้นสรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยขั้นตอนการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวค่ายพักแรมเพื่อเยาวชนที่ถูกต้องจะเอื้ออำนวยให้การจัดกิจกรรมค่ายพักแรมเพื่อเยาวชนมีประสิทธิภาพและยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาเยาวชนให้ได้รับความรู้ประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวทัศนศึกษาประเภทค่ายพักแรม ทั้งยังช่วยพัฒนาเยาวชนในองค์รวมทั้งทางด้านกายภาพ จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ เพื่อที่จะทำให้เยาวชนเรียนรู้และพร้อมปรับตัวที่จะอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความรับผิดชอบ มีน้ำใจ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความสามัคคี เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ซึ่งจะทำให้เยาวชนมีความพร้อม มีความคิด มีคุณธรรม จริยธรรม และเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีคุณภาพในอนาคต

References

- Gulick, L. (1937). Paper on the Science of Administration. In the Luther Gulick and Lyndall Urwick (eds.), **Notes on the Theory of Organization**. New York : Institute Of Public Administration.
- Gulthawatvichai, Teprasit. (2011). **Recreation**. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Jaitiang, Puntida. (2011). **Development Guidelines for Managing Children Summer Camp**. Bangkok : Chulalongkorn University.
- Karnjanakit, Sombat. (2014). **Recreation and Tourism Industry**. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Pothong, Somkuan. (2006). **Camping**. Bangkok : Netikun Printing House.
- Rongkankaew, Wipongchai. (2006). **Camp Management**. Bangkok : Jindasan.
- Susoarat, Prapansiri. (2002). Games and Youth Development through Gaming. *Journal of Educational* 3(2-3) : 30. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Thaneerath, Charin. (1970). **Camping**. Bangkok : Bang Sakae Printing.
- Yimraksa, Chatree. (2007). **The Effects of Recreational Activities in Youth Camp on the Development of Characters of Camp**. Bangkok : Srinakharinwirot University.